

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASETUS TURKISTUOTTAJILLE
JÄRJESTETTÄVIEN LOMITUSPALVELUJEN ENIMMÄISMÄÄRISTÄ VUONNA 2022****1 Sosiaali- ja terveysministeriön toimivalta**

Turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain (1264/2009) (jäljempänä *lomituspalvelulaki*) 1 §:n 1 momentin mukaan turkistuottajalle järjestetään lomituspalveluja tämän lain nojalla vuosilomaa varten maksutta ja lisävapaata varten maksullisena valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa.

Lomituspalvelulain 4 §:n mukaan kalenterivuoden aikana järjestettävien vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien turkistuottajakohtainen enimmäismäärä vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Enimmäismäärät vahvistetaan ottaen huomioon kunakin vuonna käytettävissä oleva määräraha.

2 Maksuista ja kustannusten korvaamisesta

Lomituspalvelulaissa säädetään, millä edellytyksillä ja millaisten tehtävien hoitamiseksi turkistuottajien lomituspalveluja voi saada. Vuosiloman ajalta lomitus on maksutonta, mutta lisävapaan aikaisesta lomituksesta peritään käyttäjältä lomituspalvelulain 6 §:ssä säädetty maksu (6,50 €/h).

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajan valinnan perusteella joko osoittamalla hänelle lomittaja tai korvaamalla turkistuottajan itse hankkimista lomituspalveluista aiheutuneita kustannuksia palvelujen tuottajalle.

Palvelujen tuottajalle maksettava kustannusten korvaus on enintään 22,50 euroa tunnilta ja korvausta ei makseta arvonlisäveron osuuteen. Kustannusten korvauksen euromäärä (22,50 €/h) samoin kuin turkistuottajalta lisävapaan aikaisesta lomituksesta perittävän maksun euromäärä (6,50 €/h) vastasivat vuoden 2016 palkkakertoimen tasoa. Ne tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella.

Lomituspalvelulain toimeenpanosta vastaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos (jäljempänä *Mela*).

3 Taloudellisten vaikutusten arviointi

Vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien turkistuottajakohtainen enimmäismäärä vahvistetaan ottaen huomioon kunakin vuonna käytettävissä oleva määräraha ja turkistuottajalle järjestetään lomituspalveluja valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa.

Turkistuottajien lomituspalvelujen enimmäismääräksi on vuosina 2012–2021 vahvistettu: vuosiloman enimmäismäärä 18 päivää ja lisävapaan enimmäismäärä 120 tuntia. Mela on ehdottanut, että vuonna 2022 lomituspalvelujen enimmäismäärä pidettäisiin edelleen samalla tasolla, eli vuosiloman enimmäismäärä olisi 18 päivää ja lisävapaan enimmäismäärä 120 tuntia.

Vuosilomaan oikeutettujen turkistuottajien määrä vuonna 2021 on 388 turkistuottajaa. Määrä on laskenut edellisvuodesta noin 17,3 % (vuonna 2020 vuosilomaan oikeutettuja turkistuottajia oli 469). Huomattavan määrän vähentymisen taustalla lienee koronapandemian rajoitustoimien aiheuttama turkisalalan maailmankaupan heikentyminen.

Vuosilomaan oikeutetuista turkistuottajista noin 94 % käyttää vuosilomaa vuonna 2021. Vuosilomaa käyttäneistä turkistuottajista noin 68 % järjestää lomituksen itse ja noin 32 % on

valinnut kunnan järjestämät lomituspalvelut. Vuosilomaan oikeutetuista turkistuottajista noin 59 % käyttää maksullista lisävapaata vuonna 2021. Heistä lomituksensa itse järjestävät turkistuottajat käyttävät lisävapaata lähes vuodelle 2021 säädetyn enimmäismäärän.

Taulukossa 1 on kuvattu vuosien 2019 ja 2020 aikana toteutuneen lomitustoiminnan laajuus sekä arvioitu vuosien 2021 ja 2022 aikana toteutuvan lomitustoiminnan laajuutta.

Vuoden 2022 arviossa oletetaan, että vuosilomaa ja lisävapaata käyttävien turkistuottajien määrän lasku jatkuu maltillisena (noin 3 %:n lasku). Melan arvio turkistuottajien määrän laskusta perustuu kuntien paikallisyksiköiltä saatuun tietoon, jonka mukaan turkistarhauksen lopettamisen syynä on huono kannattavuus.

Vuoden 2022 arvio on myös laadittu olettaen, että lomituspalvelujen enimmäismäärä pidettäisiin vuonna 2022 samalla tasolla kuin aiemmin, ja että vuosilomaa käytetään enimmäismäärä ja lisävapaan käyttö lisääntyisi hieman aiemmasta käyttöasteesta (+ 1 %:n kasvu).

Taulukko 1

VUOSILOMA	2019 toteutunut	2020 toteutunut	2021 arvio	2022 arvio
Vuosilomaan oikeutettuja/ itse järjestetty lomitus	324	316	273	265
Vuosilomaan oikeutettuja/ kunnan järjestämä lomitus	159	153	115	112
Vuosilomaan oikeutettuja yhteensä	483	469	338	377
Vuosiloman käyttäjiä/ itse järjestetty lomitus	284	271	250	238
Vuosiloman käyttäjiä/ kunnan järjestämä lomitus	159	134	115	112
Vuosiloman käyttäjiä yhteensä	443	405	365	350
Vuosilomapäivien määrä/ itse järjestetty lomitus	5 099	4 835	4 500	4 284
Vuosilomapäivien määrä/ kunnan järjestämä lomitus	2 748	2 324	2 070	2 016
Vuosilomapäivien määrä yhteensä	7 847	7 159	6 570	6 300
Vuosilomapäiviä/ vuosiloman käyttäjä/ itse järjestetty lomitus	17,95	17,84	18,00	18,00
Vuosilomapäiviä/ vuosiloman käyttäjä/ kunnan järjestämä lomitus	17,28	17,34	18,00	18,00
Vuosilomapäiviä/ vuosiloman käyttäjä	17,71	17,68	18,00	18,00
Vuosilomatunnit/ itse järjestetty lomitus	37 498	36 412	34 200	32 558
Vuosilomatunnit/ kunnan järjestämä lomitus	17 744	14 983	13 455	13 104
Vuosilomatunnit yhteensä	55 242	51 395	47 655	45 662
Vuosilomapäivän kesto (h/pv)/ itse järjestetty lomitus	7,35	7,53	7,60	7,60
Vuosilomapäivän kesto (h/pv)/ kunnan järjestämä lomitus	6,46	6,45	6,50	6,50

LISÄVAPAA	2019 toteutunut	2020 toteutunut	2021 arvio	2022 arvio
Lisävapaata käyttävät henkilöt/ itse järjestetty lomitus	188	181	163	157
Lisävapaata käyttävät henkilöt/ kunnan järjestämä lomitus	92	72	65	62
Lisävapaata käyttävät henkilöt yhteensä	280	253	228	219
Lisävapaatunteja/ itse järjestetty lomitus	21 573	21 336	19 397	18 840
Lisävapaatunteja/ kunnan järjestämä lomitus	8 392	6 631	6 045	5 828
Lisävapaatunteja yhteensä	29 965	27 966	25 442	24 668
Lisävapaatunteja/ käyttäjä/ itse järjestetty lomitus	114,75	117,88	119,00	120,00
Lisävapaatunteja/ käyttäjä/ kunnan järjestämä lomitus	91,22	92,09	93,00	94,00
VUOSILOMA JA LISÄVAPAA YHTEENSÄ	2019 toteutunut	2020 toteutunut	2021 arvio	2022 arvio
Järjestetyt lomitustunnit/ itse järjestetty lomitus	59 071	57 748	53 597	51 398
Järjestetyt lomitustunnit/ kunnan järjestämä lomitus	26 136	21 613	19 500	18 932
Järjestetyt lomitustunnit yhteensä	85 207	79 362	73 097	70 330

Taulukossa 2 on todettu vuosien 2019 ja 2020 aikana toteutuneen lomitustoiminnan kustannukset sekä esitetty arviot vuosien 2021 ja 2022 aikana toteutuvan lomitustoiminnan kustannuksista.

Kustannuksissa on arvioitu tapahtuvan lähinnä lomittajien palkkakustannusten kohoamisesta ja laissa mainittujen rahamäärien palkkakertoimella tarkistamisesta aiheutuva nousu.

Taulukko 2*

VUOSILOMAN JA LISÄVAPAAN KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2019 toteutunut	2020 toteutunut	2021 arvio	2022 arvio
Itse järjestetty lomitus/ korvaukset palvelun tuottajille (€)	1 363 176	1 360 213	1 286 864	1 264 401
Itse järjestetty lomitus/ korvaukset palvelun tuottajille (€/h)	23,08	23,55	24,01	24,60
Kunnan järjestämän lomituksen menot (€)	504 351	576 131	547 170	547 135
Kunnan järjestämän lomituksen menot (€/h)	19,30	26,66	28,06	28,90
Lomitustoiminnan menot yhteensä (€)	1 867 527	1 936 344	1 834 034	1 811 535
Lomitustoiminnan menot yhteensä (€/h)	21,92	24,40	25,09	25,76
Tulot lisävapaamaksuista/ itse järjestetty lomitus (€)	142 537	148 027	134 615	133 952

Tulot lisävapaamaksuista/ kunnan järjestämä lomitukset (€)	57 788	43 502	41 952	41 437
Tulot lisävapaamaksuista yhteensä (€)	200 325	191 529	176 567	175 389
Lisävapaamaksutulo (€/h)/ itse järjestetty lomitukset	6,61	6,94	6,94	7,11
Lisävapaamaksutulo (€/h)/ kunnan järjestämä lomitukset	6,89	6,56	6,94	7,11
Muut tulot		11 744,83		
Vuosilomalomituksen ja lisävapaan kustannukset yhteensä	1 667 202	1 733 070	1 657 466	1 636 146
VUOSILOMA	2019 toteutunut	2020 toteutunut	2021 arvio	2022 arvio
Vuosilomalomituksen tuntihinta/ itse järjestetty lomitukset (€/h)	23,08	23,55	24,01	24,60
Vuosilomalomituksen tuntihinta/ kunnan järjestämä lomitukset (€/h)	19,30	26,66	28,06	28,90
Vuosilomalomituksen päivähinta/ itse järjestetty lomitukset (€/pv)	169,7	177,4	182,5	187,0
Vuosilomalomituksen päivähinta/ kunnan järjestämä lomitukset (€/pv)	124,6	171,9	182,4	187,9
Vuosilomalomituksen kustannus/ itse järjestetty lomitukset €	865 339	857 664	821 142	800 937
Vuosilomalomituksen kustannus/ kunnan järjestämä lomitukset €	342 409	399 387	377 547	378 706
Vuosilomalomituksen kustannus yhteensä €	1 207 749	1 257 051	1 198 689	1 179 642
LISÄVAPAA	2019 toteutunut	2020 toteutunut	2021 arvio	2022 arvio
Lisävapaamaksu (€/h)	6,71	6,85	6,94	7,11
Lisävapaan nettotuntihinta/ itse järjestetty lomitukset (€/h)	16,47	16,62	17,07	17,49
Lisävapaan nettotuntihinta/ kunnan järjestämä lomitukset (€/h)	12,41	20,10	21,12	21,79
Lisävapaan kustannus/ itse järjestetty lomitukset €	355 300	354 522	331 107	329 512
Lisävapaan kustannus/ kunnan järjestämä lomitukset €	104 153	133 242	127 670	126 992
Lisävapaan kustannus yhteensä €	459 454	487 764	458 777	456 504
Muut tulot		11 744,83		
Vuosilomalomituksen ja lisävapaan kustannukset yhteensä	1 667 202	1 733 070	1 657 466	1 636 146

* Laskutoimituksissa käytettyjen lukujen pyöristykset aiheuttavat taulukossa epätarkkuuksia.

Valtion vuoden 2022 talousarvion momentille 33.80.41 (valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin) on varattu 1 900 000 euron suuruinen kahden vuoden siirtomääräraha turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin. Kalenterivuonna 2022 käytettävissä oleva määräraha ilmenee taulukosta 3.

Taulukko 3

Kalenterivuoden 2020 siirtomäärärahasta (1,9 milj. €) siirtyy kalenterivuodelle 2021	1 900 000
Kalenterivuoden 2021 kahden vuoden siirtomääräraha	1 900 000
Kalenterivuonna 2021 käytettävissä oleva määräraha yhteensä	3 800 000
Kalenterivuonna 2021 maksetut ennakot (arvio)	2 074 464
Kalenterivuonna 2021 saadut vuoden 2020 ennakoiden palautukset (tuloa)	287 158
Kalenterivuonna 2021 maksetut vuoden 2020 loppuerät	12 429
Määrärahan käyttö kalenterivuonna 2021 yhteensä (arvio)	1 799 735
<i>(Vertaa kalenterivuoden 2021 määrärahan käyttöä taulukossa 2 arvioituihin vuoden 2021 aikana tosiallisesti toteutuvien lomitusten kustannuksiin)</i>	<i>1 657 466)</i>
Kalenterivuonna 2021 jää käyttämättä kalenterivuoden 2020 siirtomäärärahaa (arvio) (ei enää siirry)	100 265
Kalenterivuonna 2021 jää käyttämättä kalenterivuoden 2021 siirtomäärärahaa (arvio)	1 900 000
Kalenterivuonna 2021 jää käyttämättä yhteensä (arvio)	2 000 265
Kalenterivuoden 2021 siirtomäärärahasta (1,9 milj. €) siirtyy kalenterivuodelle 2022 (arvio)	1 900 000
Kalenterivuoden 2022 kahden vuoden siirtomääräraha	1 900 000
Kalenterivuonna 2022 käytettävissä oleva määräraha yhteensä (arvio)	3 800 000
Kalenterivuonna 2022 maksettavat ennakot (arvio)	1 900 000
Kalenterivuonna 2022 saatavat vuoden 2021 ennakoiden palautukset (tuloa) (arvio)	300 000
Kalenterivuonna 2022 maksettavat vuoden 2021 loppuerät (arvio)	30 000
Määrärahan käyttö kalenterivuonna 2022 yhteensä (arvio)	1 630 000
<i>(Vertaa kalenterivuoden 2022 määrärahan käyttöä taulukossa 2 arvioituihin vuoden 2022 aikana tosiallisesti toteutuvien lomitusten kustannuksiin)</i>	<i>1 636 146)</i>
Kalenterivuonna 2022 jää käyttämättä kalenterivuoden 2021 siirtomäärärahaa (arvio) (ei enää siirry)	270 000
Kalenterivuonna 2022 jää käyttämättä kalenterivuoden 2022 siirtomäärärahaa (arvio)	1 900 000
Kalenterivuonna 2022 jää käyttämättä yhteensä (arvio)	2 170 000

Taulukosta 3 havaitaan, että vuonna 2021 jää käyttämättä määrärahaa yhteensä arviolta 2 000 265 euroa ja että vuoden 2021 määräraha 1 900 000 euroa olisi siirtymässä kokonaan käytettäväksi vuoden 2022 lomituspalvelujen kustannuksiin. Tällöin vuoden 2022 lomituspalvelujen kustannuksiin olisi käytettävissä kaksinkertainen määrä määrärahaa verrattuna siihen, mitä vuoden 2022 talousarvion momentille 33.80.41 on varattu käytettäväksi kyseisiin kustannuksiin.

Turkistuottajien lomituspalvelujärjestelmässä määrärahatilanne on ollut jo vuosien ajan pysyvästi selvästi ylijäämäinen, kun taas valtion talousarvion muilla momenteilla olisi määrärahan tarvetta. Näin ollen sosiaali- ja terveysministeriö peruuttaa turkistuottajien

lomituspalvelujärjestelmästä 1 900 000 euroa. Peruutettava osuus on vuodelta 2021 käyttämättä jäävä vuoden 2021 määräraha, joka olisi siirtymässä kokonaan käytettäväksi vuoden 2022 lomituspalvelujen kustannuksiin.

Mela on tuonut esiin, että käytettävissä oleva määräraha mahdollistaisi turkistuottajien lomituspalvelujen lisäämisen vuonna 2022. Vuosittainen lomituspalvelujen turkistuottajakohtainen enimmäismäärä vahvistetaan kuitenkin ottaen huomioon vain valtion talousarvion momentille 33.80.41 kunakin vuonna varattu vuosittainen määräraha, eli vuoden 2022 osalta 1 900 000 euroa. Palvelujen enimmäismäärää ei voida mitoittaa kestäväällä tavalla edelliseltä vuodelta siirtyvän määrärahan varaan. Taulukossa 4 esitetään kalenterivuonna 2022 käytettävissä oleva määräraha sen jälkeen, kun vuodelta 2021 siirtyvä määräraha on peruutettu.

Taulukko 4

Kalenterivuonna 2021 jää käyttämättä yhteensä (arvio)	2 000 265
Kalenterivuoden 2021 siirtomäärärahasta (1,9 milj. €) siirtyy kalenterivuodelle 2022	0
Kalenterivuoden 2022 kahden vuoden siirtomääräraha	1 900 000
Kalenterivuonna 2022 käytettävissä oleva määräraha yhteensä	1 900 000
Kalenterivuonna 2022 maksettavat ennakot (arvio)	1 900 000
Kalenterivuonna 2022 saatavat vuoden 2021 ennakoiden palautukset (tuloa) (arvio)	300 000
Kalenterivuonna 2022 maksettavat vuoden 2021 loppuerät (arvio)	30 000
Määrärahan käyttö kalenterivuonna 2022 yhteensä (arvio)	1 630 000
<i>(Vertaa kalenterivuoden 2022 määrärahan käyttöä taulukossa 2 arvioituihin vuoden 2022 aikana tosiasialisesti toteutuvien lomitusten kustannuksiin)</i>	<i>1 636 146)</i>
Kalenterivuonna 2022 jää käyttämättä kalenterivuoden 2021 siirtomäärärahaa (arvio) (ei enää siirry)	0
Kalenterivuonna 2022 jää käyttämättä kalenterivuoden 2022 siirtomäärärahaa (arvio)	270 000
Kalenterivuonna 2022 jää käyttämättä yhteensä (arvio)	270 000

Jos lomituspalvelujen enimmäismäärä pidettäisiin vuonna 2022 samalla tasolla kuin aiempina vuosina, vuonna 2022 tosiasialisesti toteutuvien, eli vuoden 2022 aikana pidettävien vuosilomien ja lisävapaiden kustannukset olisivat arviolta yhteensä 1 636 146 euroa. Tämä kustannusarvio pysyy momentille 33.80.41 vuodelle 2022 varatun 1 900 000 euron siirtomäärärahan rajoissa.

Käytännössä turkistuottajien lomituspalvelujen kustannusten korvauksia pannaan kunnissa maksuun kalenterivuoteen verrattuna viiveellä. Toisin sanoen esimerkiksi vuoden 2022 määrärahaa käytetään jonkin verran myös vuoden 2021 aikana tosiasialisesti toteutuneiden, eli vuoden 2021 aikana pidettyjen vuosilomien ja lisävapaiden kustannuskorvausten maksuun. Vastaavasti osa vuoden 2022 aikana tosiasialisesti toteutuvien, eli vuoden 2022 aikana pidettävien vuosilomien ja lisävapaiden kustannuskorvauksista jää maksettavaksi vuoden 2023 määrärahasta. Kuten taulukosta 3 ja 4 ilmenee, arvioitu määrärahan käyttö kalenterivuonna 2022 on noin 1 630 000 euroa.

Siten määrärahaa arvioidaan käytettävän kalenterivuonna 2022 suunnilleen saman verran kuin vuoden 2022 aikana tosiasialisesti toteutuvista, eli vuoden 2022 aikana pidettävistä vuosilomista ja lisävapaista aiheutuvat arvioidut kustannukset ovat. Myös arvioitu määrärahan käyttö kalenterivuonna 2022 pysyy momentille 33.80.41 vuodelle 2022 varatun 1 900 000 euron siirtomäärärahan rajoissa. Näin ollen turkistuottajien lomituspalvelujen enimmäismäärä voidaan edelleen pitää aiempien vuosien tasolla.

4 Esitys

Asetusehdotuksessa esitetään, että turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun vuosiloman enimmäismääräksi vuonna 2022 vahvistettaisiin 18 päivää ja lisävapaan enimmäismääräksi vahvistettaisiin 120 tuntia turkistuottajaa kohti.

5 Valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa.

Valtiovarainministeriö on lausunnossaan puoltanut ehdotusta.

6 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.